

Nastanek teorije zarote in fašizma iz reakcionarnega duha

ROK PLAVČAK

»Varujte se lažnih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi.«

Matej, 7,15

Zarota oziroma konspiracija: prvi izraz se semantično prekriva s prisego, tj. s performativnim dogovorom, zarotniki so tako prisežniki, drugi (iz lat. *conspirare*) pa dobesedno pomeni »skupaj dihati«, kar lahko v prenesenem pomenu razbiramo kot strinjati se, združiti se, skupaj načrtovati.

Leksikalna definicija zaroto, ki prav dobro zajema njeno splošno rabnost, označuje prvič kot »tajen dogovor, načrt navadno več ljudi za odstranitev nosilca, nosilcev navadno državne oblasti« in drugič kot »tajen dogovor, načrt za nasprotovanje komu, zvičajno, zahrbtno dejanje proti komu« (SSKJ). Prva, ožja, definira zaroto kot politično sredstvo z namenom premestitve politične moči; druga, širša, pa oriše njen *modus operandi*, njeno praktično/taktično plat, ki se izraža kot kooperirano mahiniranje v konfliktu; rečeno z drugimi besedami, kot sodelovanje dveh ali več posameznikov, združenih v intrigantnem nasprotovanju posamezniku oziroma skupini posameznikov. Zarota je posebna vrsta *tajnega* dogovarjanja, načrtovanja oziroma izvajanja z nasprotovalnim naklepom, in se od ostalih animoznih akcij razlikuje po *perfidnem* delovanju. Perfidno delovanje je delovanje *per fidem decipere*, zavarjanje z zaupanjem, zvestobo. Zarota je torej kooperirano izdajanje zaupanja, za katerega se predpostavlja ali pričakuje, da obstaja znotraj skupine oz. entitete, kjer zarota poteka. Tajnega načrtovanja klasičnih vojaških akcij vojskujočih se taborov ali držav ni mogoče klasificirati kot zarote – ker dve odkrito sovražni entiteti implicirata odsotnost zaupanja, in tam, kjer ni zaupanja, ne more biti niti perfidnosti.

Tipičen primer zarote je zarota rimskih senatorjev pod vodstvom Marka Junija Bruta in Gaja Kasija Longina, ki se je končala z umorom Gaja Julija Cezarja. Ta se je izvršila znotraj entitete rimskega senata, s tem pa zlorabila predpostavljeno zaupanje (v splošnem smislu zaupanje v spoštovanje npravnega reda, ki prepoveduje umor senatorja/konzula, v bolj določenem pa Brutovo izraženo zvestobo do Cezarja) med senatorji in konzulom. Ker so zarotniki tisti med nami, ki jih ne moremo prepoznati, dokler ni prepozno (za nas ali za njih), se vsaka zarota zaključí z »*Et tu!*«, vzklikom presenečenosti nad pretvaro, zlorabo zaupanja in izdajstvom. Zarota

kot prisega je pravzaprav prisega, ki je hkrati prelom predhodno predpostavljene ali dane prisege. Je *verolomna* prisega, kar je najbolj vidno v primeru zarote nemškega odporniškega gibanja, ki si je z *Unternehmen Walküre* zadalo likvidirati firerja, s tem pa osvoboditi nemške vojake od *Reichswehreib*, prisege zvestobe Hitlerju. Šele to bi omogočilo izpeljavo načrtovanega vojaškega puča, v katerem bi odporniki odstranili nacistično vodstvo in ga zamenjali z nenacističnim. Poslednji cilj zarotniškega gibanja je, kot smo že dejali, ravno (nasilni) transfer moči. Zarotniki, povečini nemški oficirji, ki so vsi predhodno zaprisegli zvestobo firerju, so dano prisego prelomili z novo – z zaroto proti Hitlerju in nacističnemu režimu, kateremu so sami pripadali. So notranji sovražnik nacizma, a z njihovega lastnega stališča (ki se je izkazalo za zgodovinsko pravilno) je ravno nacizem notranji sovražnik Nemčije. Konotacija legitimnosti je torej pridodana zaroti glede na zavzeto perspektivo: akterji zarote postavljajo zaroto v skrajnost pozitivnega, njeni trpini pa v skrajnost negativnega moralnega spektra. Kar skupaj z neposredno grožnjo smrti, likvidacije ali političnega uničenja poraja ostro nasprotovanje med obema stranema, zato ni presenetljivo, da so zgodovinsko oblasti najhujše kaznovale ravno zarotnike proti njim samim. Izdaja in veleizdaja sta namreč, v kolikor pri njej sodeluje več kakor ena oseba, zaroti proti politični entiteti oziroma suverenu, katerima izdajalec *pripada*. Dante Alighieri postavi izdajalce s paragonom Judo Iškarijotom na čelu (družbo mu delata Brut in Longin) v najnižji krog pekla, kjer trpijo najhujše muke. Judež ni bil zarotnik, a Brut in Longin sta bila tudi izdajalca (Cezarja, čeprav sta to postala kot odgovor na Cezarjevo izdajstvo republike), saj je izdajstvo esencien del zarote. Dante zavzame pozicijo, ki jo je v 16. stoletju ekspliciral Jean Bodin – suverenova pravica do vladanja izhaja neposredno od Boga – zato je zarota ter vsako delovanje zoper oblastnika nedopustno, ne glede na to, kako krivično ta ravna s svojimi podložniki. (Kristus je kot Božji Sin in obenem Bog Iškarijotov duhovni oblastnik, Julij Cezar pa kot Divus Julius in potomec boga Marsa tako duhovni kakor tudi posvetni oblastnik Bruta in Longina.) V demokratičnih družbah se prestavi osišče problema moči in pravic iz razmerja med suverenom in podložnikom ter razmerja med oblastnikom in posameznikom. Ker oblastnik principialno ni več vladar ljudstva, temveč le njegov predstavnik, funkcija države pa se osmišlja v zaščiti in omogočanju dobrobiti posameznikov, presoja zarote zoper oblast kot najhujšega zločina ne vzdrži več. (Poudarek na nedotakljivo-

sti človeškega življenja je zahteval rezervacijo najhujše kazni zase (dosmrtni zapor, najvišje možne zaporne kazni za umor), hkrati pa odpravil zgodovinsko najhujša kaznovanja (mučenja, ponekod smrtno kazen). Moderna država je z obravnavanega aspekta vrednosti namreč le še instrument ohranjanja nedotakljivosti posameznikovega življenja, oblastnik pa njegov zastopnik, medtem ko je nekdanj suverenu z absolutno močjo pripadla tudi absolutna vrednost. Ker se z Ludvikovim *L'Etat c'est moi* (ne glede na apokrifnost izreka) vzpostavi identiteta suverena in države, je zločin ali zarota proti državi hkrati napad na suverena in *vice versa*. V nekronološkem smislu šele avtorji, kot so Manegold, Akvinski in Janez Saliburyjski z razvitjem ideje upravičenega tiranocida napravijo suverena dotakljivega in legitimizirajo klasični koncept zarote. To je od degradacije suverena dalje v določenih okoliščinah (oblastnikova zloraba položaja) mogoče prevesti v boj za osvoboditev od tiranije, ki se zaključi z nasilnim odpoklicem uzurpatorja, spet drugič pa v *coup d'état* in uzurpacijo oblasti. Z zasukom koordinat moči med suverenom, oblastnikom in posameznikom se spremeni dojemanje samega koncepta zarote. Ta, novi pojem zarote, pa popolnoma obvladuje delovno polje teorije zarot.

Sprememba koncepta

Končni cilj zarotnikov

Enakost brez omejitev, največja mogoča sreča vseh in trdno prepričanje, da ljudstvu ne bo nikoli odvzeta [...].

Grakh Babeuf, organizator Zarote enakih

Teorije zarot oziroma konspiracizem bi bilo najbolje opisati kot vrsto psevdoznanstvenega literarnega žanra, ki pojasnjuje družbeno delovanje kot posledice personificirane kavzalnosti (tj. natančno planiranih zarot), v kateri ni prostora za naključje, spontanost in nenačrtovane družbene procese. Prva prava konspiracionistična eksplikacija so bržkone Barruelovi *Spomini (Mémoires pour servir à l'histoire du Jacobinisme, 1797–98)* – reakcionarni prikaz francoske revolucije kot rezultata serij skrbno načrtovanih zarot, ki naj bi jih izpeljali prostozidarji, iluminati, filozofi in *philosophes* (francoski razsvetljenci 18. stoletja). Po Barruelu naj bi prvo, antikatoliško zaroto, ki si je zadala uničenje Cerkve, izpeljali *philosophes* Diderot, D'Alembert, Concordet, d'Holbach, La Metrie, Marmontel in drugi, z Voltairom kot vrhovnim vodjo. Drugo, antimonarhično zaroto naj bi vodila Rousseau in de Motesquieu, tretjo »antidružbeno« pa naj bi izvršili iluminati in prostozidarji. Glavni cilj treh zarot – »strmoglavljenje oltarja, porušenje prestola in razkroj civilne družbe« – naj bi z združenim delovanjem »strokovnjakov brezbožnosti, strokovnjakov upora in strokovnjakov anarhije« dosegli jakobinci. Že pri Barruelovi teoriji zarote je mogoče zaznati spremembo klasičnega koncepta zarote. Ta se iz polja gole politične moči preseli v polje ideologije. Zarotnikom namreč ne gre več enostavno za prevzem oblasti, temveč za njeno preoblikovanje – prevzem je le sredstvo za uresničitev te spremembe – kar pa nujno implicira preoblikovanje družbene oblikovitosti, pojavnosti

in bistva. Cilj novokonceptualizirane zarote ni zasesti izpraznjeno mesto suverena ali oblastnikov, pri čemer bi družbena ureditev in odnosi ostali nespremenjeni, ampak pozicije po izpraznitvi prevreči, subverzirati, odpraviti ali ustvariti nove. Strmoglavljenju tradicionalne ideologije in porušenju obstoječe oblasti sledi po mnenju teoretikov zarote družbena dezintegracija, kar ni v paranoidni perspektivi nič manj kot uničenje skupnosti. Tako je *impetus* teorije zarote ohranitev oziroma povrnitev izginjajoče ali izginule tradicije, ponovna utrditev erodiranega družbenega reda, priključek nekdanje »zlate dobe« ter »varuštvo« prihodnosti. Teorija zarote je reakcija na novo, spreminjajoče, kritično, intelektualno, racionalno in drugačno, svojo moč pa črpa iz kseno-, hetero- in metatezi-jobobnih sentimentov.

Totalna teorija zarote

Ta znanstvenik CIE mi je povedal, da »oni« lahko na daljavo pristopajo ljudem z vgrajenimi mikročipi. Lahko jih individualno izolirajo. Lahko manipulirajo mentalno in z njihovimi čustvi. To lahko počnejo tudi na nivoju množic. Lahko ustvarijo histerijo in depresijo. Lahko ustvarijo podrejene ljudi.

David Icke v intervjuju za revijo *Nexus*

Z novim žanrom zarota ni več neposredno delovanje proti oblasti in njenim nosilcem niti boj za prevzem oblasti – primarna tarča škodovanja postanejo posamezniki, združeni v narodu (francoskem, nemškem, italijanskem, španskem, ameriškem ...) ali v religiozni identiteti (krščanstvu, katolicizmu), pri novejših teorijah zarote pa širše v človeštvu. Motivacija boja za oblast nadomesti motivacija boja za (ideološki) nadzor. Zato v modernem konspiracizmu kot zarotniki najpogosteje nastopajo sami oblastniki, ki oblast, politično moč in z njima povezane ugodnosti že posedujejo, vse to pa perfidno zlorablajo, da uvedejo totalni nadzor nad posamezniki oziroma vzpostavijo netransparenten *Nov svetovni red*. Ponavljajoči *topos* totalnega nadzorstva vzpostavlja skupaj z nekaterimi drugimi karakteristikami nov podžanr, dovršeno obliko osnovnega tipa, ki jo bomo poimenovali »totalna teorija zarote«. (Michel Barkun uvede koncept »superkonspiracije«, ki pa ne razloži totalnosti tovrstnih teorij zarot, le njihovo poenoteno zgradbo iz več teorij dogodkovnih in sistemskih zarot, kjer hierarhično nižje teorije podpirajo primarno teorijo).

V totalni teoriji zarote funkcionira totalnost v dvojnem smislu, kot *teorija vsega*, ki razlaga, reinterpreтира in negira vse njej kontradiktorne (znanstvene) dokaze ter dejstva; in kot *teorija totalne zarote*, v središču katere stoji vrhovna politična ali celo metafizična entiteta (globalna elita, prostozidarji, iluminati, Babilonska bratovščina, Skupina Bilderberg, Skull and Bones, židovski kabalisti, Rockefellerji, farmacevtski lobi, Satan itn.), ki teži k vzpostavitvi Novega svetovnega reda, za katerega je značilen postpanoptični totalni nadzor človeštva. Nadzor se ne vrši v klasičnem smislu panoptikuma, kjer peščica *opazuje* večino, temveč kot *nadzor uma*, kar je primarni cilj totalnih zarot. Med metode in tehnologije, pretežno

znanstveno-fantastičnega in psevdoznanstvenega izvora, s katerimi si totalni zarotniki prizadevajo nadzorovati posameznikov um, lahko prištejemo vsajanje mikro- in nanočipov, ki zarotnikom omogočajo neposredno upravljanje z ljudmi, evgeniko za ustvarjanje nove, pokornejše in vodljivejše človeške rase, fluoriranje vode, s čemer narkotizirajo in zastrupljajo možgane ter poneumljajo ljudi, preprečevanje dviga zavesti preko frekvenc ipd. Pogost sekundarni cilj, ki bistveno pripomore k dosegu primarnega, je neomaltuzijansko orientirana načrtna depopulacija, pri čemer je potrebno razlikovati med načrtovanjem takojšnjega in pandemičnega iztrebljenja večine človeškega prebivalstva (npr. razvoj biološkega orožja) in dolgotrajno, postopno, že potekajočo kampanjo (GMO, vakcinacijsko, fitofarmaceutsko oziroma kemično zastrupljanje, geoinženiring, ki drastično pospešuje globalno segrevanje, itn.).

Strašilna teorija

*Primi za ščit in oklep,
vzdigni se, da mi pomagaš!
Zavihti sulico in kopje
proti mojim preganjalcem!
Reci moji duši:
»Jaz sem tvoja rešitev.«*

Psalmi 35,2-3

Totalna teorija zarote tako pred nas postavlja svet, v katerem je človeštvo v iminentni preživetveni nevarnosti. Najboljši primer teorije, ki je hkrati teorija *totalne zarote* in *teorija vsega*, je bržda reptiljanska zarota, ki jo propagira David Icke. Kot sinkretistična teorija vsega uvaža samosvojo *mitično zgodovino* in alternativno paleozgodovino (po kateri je *homo sapiens* genetska stvaritev starodavnih nezemljanov, biblijski Adam hibrid med človeško samico in reptiljanskim samcem), psevdofiziko in ontologijo (svet je matrica, hologram, psihokineza), epistemologijo (pet čutil je nižja oblika zaznave za razliko od ekstrasenzorne percepcije, ki šele omogoča spoznavo realnega sveta), psevdobiologijo in antropologijo (nezemljanske rase, rase bogov, hibridni ljudje), alternativno medicino, alkimijo, psevdopsihologijo (dvig zavesti) itd., in tako ob fantazmagorični podobi sveta sopostavi obljubo protisveta, kateremu znotraj teorije pripade višji ontološki status, status prave realnosti, skrite pod tančico prividnosti. Obstojnost konspiracionističnega, ontološko nižjega sveta, poganja permanentna borba med dobrim in zlim, v kateri je dobro/posameznik/človeštvo v stanju nenehne ogroženosti, v šibkejši poziciji in nemalo neobgljeno. Ni-

komur ni mogoče zares zaupati, vsakdo, razen teoretikov zarote in njihovih privrženecv, je morebitni notranji sovražnik. Zaradi ekstremno popačenega videnja realnosti in neprestanega občutka preganjave je totalna teorija zarote vrsta shizoidno-paranoidne naracije, ki pa ne ostane zgolj na ravni deskriptivnosti, ampak, kot bomo videli, prehaja v imperativnost. Ker je nevarnost osredinjena v latentnosti notranjega sovražnika, ki ga lahko prepozna in razkrinka edino teorija zarote, je posledično ta tudi edina, ki implicitno ponuja ustrezno rešitev. S tem pridobiva izrazito religiozne značilnosti. Kot *rešilna teorija* evolvirajo soteriologijo, se pravi v religiozno odrešenijsko doktrino. Z diagnosticiranjem problema proizvaja podobo in dojem stvarnosti, ki se utaplja v lastni grešno-zlobni naravi. S terapevtičnimi zastavki pa postane za posameznika in svet odrešujoča obljuba druge, boljše, resničnejše realnosti – ponuja obet novega sveta brez reptiljancev, komunistov ali židov, brez spletkarjenja globalnih elit, brez opresije, skratka brez greha in zla. Kakor vsaka soteriologija je tudi teorija zarote *zveličavna*, saj izgubljenim dušam obljublja nebesa dobrodejnega valovanja in pozitivne energije, ekstrasenzorično pot do Resnice in Ljubezni, telepatično odprtost Uma ali kaj podobnega. Nauku o odrešitvi ustreza konspiracionistična delitev človeštva na tri kaste: na zlobneže (zarotniki), na rešitelje (teoretiki zarote in privrženecv, višjezavedni, videči) in na nevedne (t. i. *sheeple*, ljudje-ovce, speči, slepi, sužnji, nižjezavedni), ki jih je potrebno odrešiti.

Teoretika zarote je mogoče videti kot mesijo ali vsaj kot vrhovnega svečenika, ki mu je zavoljo privilegiranega dostopa do prave resničnosti in resnice – tega to mu zagotavlja bodisi izvenčutno zaznavanje, intuitivna sposobnost, Božje in božja razodetja, bodisi specifičen tip razmišljanja in dojemanja sveta – podeljena vloga mediatorja med človeškim svetom iluzije/holografa/matrice in nadsvetno realnostjo, kar ustreza številnim religijskim dialektikom posredništva. Privrženec teorije pa nastopa v vlogi vernika, ki veruje učiteljevim, teoretikovim razodetim besedam, podkrepjenim z zmotno argumentacijo, oziroma se sam aktivno udeležuje misijonarskega dela.

Vsaka soteriologija ima svojo temno plat. Hölderlinov verz »Kjer je nevarnost, / raste tudi rešilno«, precej trdneje drži v obratni smeri. Kjer je rešilno, mora obstajati nevarnost, pred katero rešilno rešuje, in če se naj soteriologija vzpostavi kot *soteria*, rešitev, potem mora prepričati v usodno ogroženost človeškega položaja, mora groziti ter naposled prestrašiti. Zato teorija zarote kot *strašilna teorija* poraja velike količine mobilizacijskega potenciala,¹ pripravnega za akumulacijo v oblikah fašizma. Na tem mestu se teorija za-

¹ Alternativno ali bolje dopolnjujočo razlago mobilizacijskega mehanizma, ki deluje po principu timotike (kopičenje resentimenta, jeze zaradi ranjenega ponosa, odvzete časti, nespoštovanja, zatrtih ambicij in nepriznavanja, kar nazadnje kulminira v srd, ki se manifestira kot mobilizacija množic), poda Sloterdijk v delu *Srd in čas*. Strah pripada domeni *erosa*, ne *timosa*. Sloterdijk prepričljivo pokaže, da mobilizacije množic ne gre presojati izključno iz »erotičnega« aspeкта, zato si tematika o korelaciji med teorijami zarot in fašizmom zagotovo zasluži obravnavo še z vidika *timosa*. Se pravi, pogledati na sodobno mobilizacijsko moč teorije zarote in fašizma ter na njuno porast v našem času kot na odgovor srda zaradi uničevanja načina življenja (srd kot teorija, ki vznikne iz resentimenta v fr. revoluciji odpravljenih vladajočih razredov aristokracije in duhovništva; Barruel) ter slabljenja življenjskega položaja večine človeštva (srd preide v prakso kot odgovor na pavperizacijo kapitalističnega sveta, izkoriščanje, opresijo in nastanek novih superbogatih kapitalističnih elit).

Motivacijo boja za oblast nadomesti motivacija boja za (ideološki) nadzor. Zato v modernem konspiracizmu kot zarotniki najpogosteje nastopajo sami oblastniki, ki oblast, politično moč in z njima povezane ugodnosti že posedujejo, vse to pa perfidno zlorablajo, da uvedejo totalni nadzor nad posamezniki oziroma vzpostavijo netransparenten *Nov svetovni red*.

rote pretaplja v fašizem in v prakso terorja. Postane imperativna. In ker je nevarnost nasilna, je nasilna tudi rešitev.

Reakcionarni duh

Marx je poimenoval jakobinizem kot plebejsko metodo za poravnavanje računov s fevdalnimi sovražniki buržoazij ... To je bilo v obdobju vzpona buržoazije. Sedaj moramo reči, v obdobju nazadovanja in propada buržoazne družbe, buržoazija ponovno potrebuje »plebejske« metode za reševanje njenih nalog, vendar sedaj reakcionarnih in ne naprednih. V tem smislu je fašizem karikatura jakobinizma.

Lev Trocki Buržoazija, mala buržoazija in proletariat

Mussolini je podal presenetljivo koncizen uvid v bistvo fašizma, ko je dejal, da je »[f]ašizem [...] reakcija« in »fašizem, ki se ni ustrašil imenovati se reakcionaren ... danes nima zadržkov, da bi se ne razglasil za neliberalnega in anti-liberalnega«. Reakcionarnost ni samo odgovor na politično akcijo, marveč označuje prizadevanje k zaobrtnitvi novonastalih stremeljenj ali doseženega stanja ter težnjo k povrnitvi nekdanjega položaja. Fašizem je tako kot teorija zarote odziv na težnje po svobodi, svoboščinah in enakosti. Konspiracionistična in fašistična misel sta sorodni emanaciji istega reakcionarnega duha, ki je vzniknil iz nasprotovanja razsvetljskemu, revolucijskemu in liberalnemu toku. Zato ni naključje, da lahko rojstno mesto konspiracionističnega žanra določimo ravno v *postpartum* obdobje razvojne triade razsvetljenstvo-francoska revolucija-liberalizem (razsvetljenstvo kot teorija, revolucija kot praksa in liberalizem kot njun praktično-teoretski nasledek).

V določenem smislu je fašizem nadgradnja konspiracionistične misli in sentimenta, njuna dovršitev, nastala z delnim in selektivnim oplojevanjem moderne: fašistična ideologija je vase z odprtimi rokami sprejela idejo nacionalne države in nacionalizma, industrializacijo, urbanizacijo, birokratizacijo, tehnološki razvoj, militarizacijo države in državljanstva, instrumentalizacijo in racionalizacijo, v samem izhodišču pa se je najostreje zaobrnila proti

razsvetljskemu etosu in njegovi zapuščini. Tendenca po oživitvi predrazsvetljskih tradicij, značilna za obe zvrsti reakcionarne misli, barruelsko in fašistično, je v slednji posebej razvidna iz programatike gibanj. Nemška blutundbodenska idolatrija očetnjave in rase (Gobineaujev znanstveni rasizem je resentmentna teoretska reakcija na revolucijske tendence po odpravi nobilitete) se je navezala na oživitev zgodovinsko premaganih aristokratskih vrednot časti, zvestobe, discipline, hierarhičnosti, reda, androcentrizma, maskulinizma, herojstva, borbenosti, ter vpeljala okultistično apoteozo vladarja kot odrešenika nemštva. Podobno navezavo zasledimo pri italijanskem fašizmu, a z dodatnim poudarkom na absolutnosti Države, dolžnosti in na (futurističnem) belicizmu. Španski fašizem se je usmeril k pomenu katoliške identitete in avtarkičnosti. Dobra ponazoritev konservativistične težnje je višijsko-francoska sprememba mota Francoske Tretje republike »Liberté, égalité, fraternité« v tradicionalistični »Travail, Famille, Patrie«, delo, družina, očetnjava. Julius Evola, teoretik spiritualnega fašizma *krvi in duha*, je degeneraciji modernega sveta nasprotoval z evokacijo tradicije: »[...] zavračam vse, kar izhaja, neposredno ali posredno, iz francoske revolucije, katere skrajna posledica je po mojem mnenju boljše vize; temu zoperstavljam 'svet Tradicije'«.

Dolgo pričakovanje zlate dobe

Drug so nato ustvarili rod olimpski bogovi, rod srebrnih ljudi – bil dosti je slabši kot prvi, saj ni bil prejšnjemu, zlatemu kos ne v rasti ne v duhu.

Heziod, Dela in dnevi

Vse fašistične politične tvorbe so se borile proti intelektualizmu, ki je od Sokrata dalje postavljale tradicije in zmotna prepričanja pod vprašaj in jih, ko je bilo potrebno, skušal odpravljati. Tudi to potezo si fašizem deli s (totalnimi) teorijami zarote; te z netehtnimi obtožbami o zmotnosti, epistemski nebogljenosti in indoktriniranosti odločno odslavljajo področja znanosti, znanost v celoti ali celó sámo racionalno mišljenje takoj, ko nasprotujejo konspiracionistični teoriji. Benedetto Croce je skoval izraz *onagrocrazia* (vladavina divjih oslov), s čimer je želel označiti antiintelektualno in bestialno držo italijanskega fašističnega establišmenta, a njegova oznaka je pertinentna za fašizem na splošno.

Če je konspiracionizem reakcionarno željo povrnitve vsega zlato-dobno dobrega zgolj ubesedoval in še to največkrat med vrsticami, jo fašizem uresničuje v dejanskosti. Vendar poustvarjanje zlate dobe ne more nikdar biti vrnitev nekdanjega stanja, saj je fašistično dojemanje zgodovine, podobno kakor konspiracionistično, popačeno, mitsko, shizoidno. V fašistični ontologiji (Evola) ima mit višji status kakor resnica; mit proizvaja resničnost, medtem ko jo resnica zgolj opisuje. V tej luči lahko razumemo tudi Hitlerjevo tehniko proizvodnje resnice z velikimi lažmi. Ker resnica laži razkriva in »razbija« mite, je odrinjena pod mejo dopustnega, fabrikacija mita pa prevzame vlogo odkrivanja in posredovanja Resnice. Antiintelektualizem in zanikanje, prikrivanje ter potvarjanje res-

nice so simptomi te popačene perspektive. Zlata doba, za katero si fašizem prizadeva, a jo obenem zaradi perpetuiranja preganjavnice (fašizem obstaja dokler obstajajo sovražniki) nenehno prestavlja v nedoločeno prihodnost, je ujeta med mimezisom zgodovine in mitizacijo zgodovine. Zato fašizem noče povrniti stare dobe, temveč poustvariti novo, ta pa lahko nastane samo z atavistično preroditvijo naroda, države ali imperija. Palingeneza, ki jo je treba v kontekstu fašizma razumeti v smislu ponovnega rojstva novih političnih entitet iz glorificiranih preteklih, je temeljni atribut fašizma: Mussolinijevo Novo Rimsko cesarstvo se je prerodilo iz Rimskega imperija, Tretji rajh pa je palingenetska utelesitev Svetega rimskega cesarstva (Prvi rajh) in Bismarckovega Nemškega cesarstva (Drugi Rajh). V fašistični optiki je namreč zgodovina od razsvetljenstva dalje postopna degeneracija človeštva, ki mu bo fašizem s temeljito preroditvijo skozi etnično in duhovno očiščenje povrnil »nekdanj« mitski status.

Paranoidna Država

Umetnost vojne je življenjskega pomena za Državo. Je vprašanje življenja ali smrti, je pot k varnosti ali k uničenju.

Sun Tzu, *Umetnost vojne*

Paranoja, ki se začne z Barruelovimi *Spomini* (prepoznati jo je mogoče v zlovesčem delovanju mogočnega »voltairjanskega ministrstva«) in izraziteje definira kasnejša poglavja teoretsko-zarotne misli (pri Ickeju v obliki množičnega nadzora uma), se pri fašizmu še okrepi kot »državnoreligijski« boj Države proti perfidnosti, proti notranje-zunanjemu/domače-tujemu sovražniku in manifestira v tajnih policijah (nemški Gestapo, italijanska OVRA, španska Brigada Político-Social, hrvaški UNS, kitajski Juntong in japonski Kempeitai). Paranoidna Država se mora *zavedati* vsega, kar se v njej dogaja, ker potencialno vsako dogajanje ogroža njen obstoj. Paranoidnost postane način njenega funkcioniranja, ključna lastnost, ki fašistično državo ohranja pri življenju. Takšno perspektivo oriše zloglasni Charles Manson: »Ali ste že kdaj videli kojota v puščavi? [...] Sliši vsak zvok, vonja vsak vonj, vidi vse, kar se premika. Je v stanju totalne paranoje in totalna paranoja je totalno zavedanje.« Bolj, kot je nekdo drugačen od nas, nevarnejši je, a z drugačnostjo je nevarnost prepoznana, s tem pa paradoksalno reducirana, zato mora nadgradnja nevarnega drugega uvesti nevarnost, ki je ni mogoče prepoznati. Natanko to uspe Ickeju z vpeljavo reptiljanskega »shapeshiftinga«, lastnosti, ki naredi zarotnika za najnevarnejšega notranjega sovražnika – radikalno drugačnega, a navidez enakega – in zato idealnega zarotnika; »novega žida«, ki se lahko skriva v vsakomur. To novo, svet ogrožajočo lastnost lahko razumemo tudi metaforično, kot vsako ideologijo, ki ni kompatibilna s fašistoidno. Tako fašizem kot totalna teorija zarote tendirata k proizvajanju totalne paranoje, ki ne trpi drugih ideologij, mišljenja in vrednot, nobenega pomisleka ali dvoma. Zato njuna privrženca vidita povsod ominozna znamenja in potrjevanje nevarnosti, ki preti s popolnim razdejanjem njunega sveta. V fašizmu je vseprisotnost grožnje

sovražnih elementov mogoče omiliti z raztopitvijo posameznika v državi. »Država je vse, ničesar ni zunaj nje, ničesar ni proti njej« (Mussolini). Ko je vse proti posamezniku, ljudstvu, narodu, je zanj edina rešitev popolna submisija, postati eno z Državo. Fašizem se tako vzpostavi kot polnokrvna soteriologija.

Fašizem na obzorju

Židovstvo hoče zaslužniti ves svet. Zaslužniti bi ga moglo, če bi narode tudi gospodarsko uničilo. Zato je pognalo narode v vojno, da se uničujejo in s tem služijo židovskim koristim. Najzvestejši izvrševalec židovskih ukazov sta komunizem in liberalna demokracija. Obe ideji so ustvarili židje za nežidovske narode. Tudi slovenski narod hoče židovstvo z moralnim razkrojem in obubožanjem spraviti na kolena.

Publikacija *Slovenski domobranec*, 1944

Povezanost teorije zarote in fašizma ima precej dolgo zgodovino. Nemški nacizem je svoj legitimizacijski smoter zgradil okrog zarote o židovski svetovni prevladi in se ji je zoperstavil z genocidnim antisemitizmom. Italijanski fašizem se je postavil v opozicijo z židovsko-boljševiško plutokratsko zaroto, ki namerava zavladati svetu. Francov režim se je boril proti boljševiški in »židovsko-masonske zaroti«, čeprav ni privzel nacističnega genocidnega antisemitizma. Hitler, Ezra Pound, Giovanni Preziosi (državni sekretar fašistične Italije), Julius Evola (italijanski fašistični filozof, izvir italijanske nove desnice) in Henry Ford, ki je protižidovski sentiment širil v ZDA, so se močno navdihovali pri notoričnem literarnem ponaredku, imenovanem *Protokoli sionskih starešin* (1905), prvem izčrpnem »razkritju« svetovne židovske zarote. Umberto Eco v članku *Prafadžizem* zapiše, da je »v prafašistični ideologiji zakoreninjena obsedenost z zaroto, če je le mogoče z mednarodno. Privrženci se morajo počutiti oblegane. Najlažje pridemo do zarote, če pozivamo h ksenofobiji. Toda zarota mora prihajati tudi od znotraj: Židje so navadno najboljša tarča, ker imajo to prednost, da so hkrati znotraj in zunaj.« Žid je popolni notranji sovražnik. A teorije zarot spreminjajo zarotam predpone, židovsko zaroto izpodrivajo novejša in aktualnejša, zarota o islamizaciji ZDA in Evrope, arabizaciji Nemčije, »komunizaciji« Slovenije, antikatoške, LGBT in feministične zarote ter totalne zarote s različnimi, nasprotujočimi in prekrivajočimi predznaki. (V ZDA antisemitska teorija o židovski zaroti še vztraja, morda pa smemo v doglednem času pričakovati teorijo zarote o latinizaciji ZDA.) Eco prišteje k poglavitnim značilnostim prafašizma sinkretizem, ki dopušča nasprotja, dožemanja življenja kot *permanentnega vojnega stanja* ter *zavračanje modernizma*, mišljenja, inteligence, kritičnega duha, netenje in izkoriščanje strahu pred drugačnim(i). Te značilnosti so, kot smo videli, namreč konstitutivne za konspiracionistično misel. Fašizem in teorija zarote sta različni inkarnaciji iste vrste miselnosti. Zato je upravičeno zaobrniti smiselnost Ecovega opažanja in reči, da v teoriji zarot korenini fašistoidna miselnost. Porast teorij zarot že nekaj časa napoveduje množično fašizacijo človeškega mišljenja. To pa je v zadnjem času obrodilo tudi fašistično delovanje. \